

Selvitys varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista

130/02.05.00/2023

SITLA 21.03.2023 § 32

Valmistelija Varhaiskasvatus- ja hyvinvointipäällikkö Tiina Kemppainen p. 050 5640 008, tiina.kemppainen@forssa.fi

Kunnan päiväkodeissa ja perhepäivähoitokodeissa järjestämästä varhaiskasvatuksesta perittävistä asiakasmaksuista säädetään Laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016). Laki määrittelee muun muassa varhaiskasvatuksen toimintavuoden ajoittumisen, kokoaikaisen ja osa-aikaisen varhaiskasvatuksen aikarajat, varhaiskasvatuksen asiakasmaksuun vaikuttavan perheen koostumuksen, maksun enimmäis- ja vähimmäismäärät, varhaiskasvatusmaksun määräytymisen pohjana olevat tulot, maksuun vaikuttavat tulorajat ja maksuprosentit, sisarusten maksujen määräytymisen, maksujen perimisen poissaolon ajalta, maksun perimättä jättämisen ja maksun alentamisen, maksun määräämisen ja sen tarkistamisen. Tiivistetysti voidaan todeta, että varhaiskasvatusmaksut määräytyvät perheen koon, varatun varhaiskasvatusajan sekä perheen bruttotulojen mukaan. Huomioitavaa on, että kaikki em. elementit ovat perhekohtaisia ja ne muuttuvat perheissä tapahtuvien muutosten mukaisesti.

Laissa säädetyt varhaiskasvatusmaksut ovat enimmäismääriä. Jokaisen kunnan tulee hyväksyä kunnan varhaiskasvatuksesta perittävät asiakasmaksut. Kunnassa perittävistä asiakasmaksuista päättää kunnan määräämä monijäseninen toimielin (Varhaiskasvatuslaki 2018/54, 50 §), ellei toimivaltaa asiassa ole siirretty hallintosäännössä toimielimen alaiselle viranhaltijalle.

Perusopetuslain (1998/628) 26a pykälän mukaan lapsen on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan (pl. pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat lapset, joiden esiopetus voi alkaa jo viisivuotiaana). Esiopetusta annetaan vähintään 700 tuntia vuodessa ja se on maksutonta. Käytännössä esiopetusta järjestetään lukuvuoden aikana neljä tuntia päivässä ja jos lapsi tarvitsee sen lisäksi täydentävää varhaiskasvatusta, määritellään siitä varhaiskasvatusmaksu.

Suomessa on viimeisten hallituskausien aikana ollut vahva pyrkimys varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvattamiseen. Yksi keino em. tavoitteen saavuttamiseksi on ollut korottaa varhaiskasvatusmaksuja määrittäviä lain mukaisia tulorajoja.

Vaikka varhaiskasvatusmaksut ovat useiden lakimuutosten seurauksena viime vuosina alentuneetkin, on kunnissa herännyt keskustelu varhaiskasvatuksen maksuttomuudesta.

Myös Forssassa on päädytty selvittämään mahdollisen maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutukset. Tarkasteluajankohdaksi ko. selvitykseen on valittu helmi-maaliskuun taite 2023 viimeisimmän asiakasmaksujen tasoon vaikuttavan lain muutoksen tultua voimaan 1.3.2023. Käytännössä kaikkia varhaiskasvatuksen asiakkaita on pyydetty toimittamaan tammikuun 2023 tulotietonsa, joiden perusteella heidän asiakasmaksunsa tarkistetaan ajantasaiseksi maaliskuun alusta lähtien.

Varhaiskasvatuksen maksuttomuuden taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa on tärkeää tietää ajantasainen maksukertymä. Koska asiakasmaksujen määrittämiseksi asiakkailta pyydetty tulotiedot eivät ole kaikilta osin vielä käytettävissä, ei tällä hetkellä ole saatavissa em. maksukertymä tietoa. Siispä kokouksessa esitellään lautakunnalle selvityksen valmistelutilannetta ja mahdolliset päätökset selvitykseen liittyen tehdään seuraavassa kokouksessa.

Esittelijä	Sivistysjohtaja
Päätösehdotus	Sivistys- ja tulevaisuuslautakunta merkitsee tiedoksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksuselvityksen valmistelutilanteen ja päättää pitää ylimääräisen kokouksen 5.4.2023 klo 18 ko. asian käsittelemiseksi. Kokous pidetään TEAMS-kokouksena.
Päätös	Lautakunta hyväksyi päätösesityksen muutoin, mutta päätti, että asian käsittelemiseksi pidetään ylimääräinen kokous 4.4.2023 klo 19. Kokous on TEAMS-kokous.